

Økonomireglement

Rødøy kommune

Innholdsfortegnelse

1.	ØKONOMIREGLEMENTETS FORMÅL OG VIRKEOMRÅDE.....	4
2.	GENERELLE RAMMER FOR KOMMUNENS ØKONOMIFORVALTNING	4
2.1.	OVERORDNEDE PRINSIPPER.....	5
3.	ØKONOMISKE PLAN OG STYRINGSDOKUMENTER	5
3.1.	ØKONOMIPLAN OG HANDLINGSPROGRAMMET, KOMMUNEPLANENS HANDLINGSDEL	5
3.2.	DRIFT	7
3.3.	INVESTERING	7
3.4.	ÅRSBUDSJETTET	8
3.4.1.	VIRKSOMHETENES BUDSJETTARBEID	8
4.	ØKONOMIRAPPORTERING OG BUDSJETTREGULERING	8
4.1.	DRIFTSBUDSJETTET	8
4.2.	INVESTERINGSBUDSJETTET	8
4.3.	ÅRSOPPGJØRET	9
5.	FULLMAKTER OG DISPONERING AV BUDSJETTET	9
5.1.	FULLMAKTER DRIFTSBUDSJETTET	9
5.1.1.	KOMMUNESTYRET	9
5.1.2.	FORMANNSKAPET	10
5.1.3.	KOMMUNEDIREKTØREN	10
5.1.3.1.	TEKNISKE ENDRINGER	11
5.2.	FULLMAKTER INVESTERINGSBUDSJETT	11
5.2.1.	KOMMUNESTYRET	11
5.2.2.	FORMANNSKAPET	12
5.2.3.	KOMMUNEDIREKTØREN	12
6.	KOMMUNENS FINANSIELLE HANDLINGSREGLER	12
7.	FASTSETTING AV GEBYRER, AVGIFTER, KONTINGENTER OG EGENBETALING	12
8.	ÅRSREGNSKAP OG ÅRSBERETNING	13
8.1.	ÅRSREGNSKAP OG BOKFØRING	13
8.2.	ÅRSBERETNING.....	14
9.	AVSETNING TIL OG BRUK AV FOND	14
9.1.	DISPOSISJONSFOND.....	14
9.2.	BUNDNE DRIFTSFOND/ØREMERKEDE MIDLER	15
9.3.	UBUNDET INVESTERINGSFOND.....	15

10.	INTERNKONTROLL	15
10.1.	INTERNKONTROLL – KOMMUNEDIREKTØRENS OVERORDNEDE ANSVAR	15
10.2.	INTERNKONTROLL – LEDELSE OG STYRING	16
10.3.	INTERNKONTROLL – EKSTERN OG INTERN VARSLING	16
10.4.	INTERNKONTROLL – RAPPORTERING.....	16
11.	ETIKK OG ANTIKORRUPSJON	16
11.1.	FOREBYGGING AV KORRUPSJON OG ØKONOMISKE MISLIGHETER	16
12.	SAMFUNNSANSVAR OG BÆREKRAFT	17
13.	IKRAFTTREDEN	17

1. Økonomireglementets formål og virkeområde

Reglementet skal ivareta kommunelovens grunnleggende krav til økonomiforvaltningen, og bidra til at kommunen forvalter økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid, jf. kommuneloven § 14-1 første ledd

Rødøy kommune skal utarbeide samordnede og realistiske planer for egen virksomhet og økonomi og for lokalsamfunnets utvikling, jf. kommuneloven § 14-1 andre ledd.

Reglementet dekker kommunens totale økonomiforvaltning, og gjelder til kommunestyret vedtar nytt reglement. Reglementet skal vedtas minst én gang i hver kommunestyreperiode.

Reglementet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven § 14-2 bokstav d). Det vises til:

- Lov av 22. juni 2018, ny kommunelov, lovens femte del kapittel 14 omhandler kommunens økonomiforvaltning, og trer i kraft 1.1.2020
- Lov av 27. Juni 2008 Plan og bygningsloven
- Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 12. juni 2019
- Forskrift om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner mv. (KOSTRA- forskriften), fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 28. oktober 2019
- Forskrift om kommunale og fylkeskommunale garantier, fastsatt av Kommunal- og regionaldepartementet 2. februar 2011

I tillegg til nevnte sentrale lover og forskrifter kommer også Rødøy kommunes egne retningslinjer og reglementer.

Videre vises det til GKRS – Foreningen for god kommunal regnskapsskikk, som utarbeider standarder i forhold til budsjett- og regnskapsprinsipper.

Kommunedirektøren har fullmakt til å gjennomføre endringer i reglementet som er av teknisk eller administrativ karakter.

Regler for finans- og gjeldsforvaltningen er gitt i eget finansreglement for Rødøy kommune, utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven § 14-2 bokstav e).

2. Generelle rammer for kommunens økonomiforvaltning

Rødøy kommune skal forvalte sin økonomi på en forsvarlig og effektiv måte, og på den måten legge til rette for en best mulig utnyttelse av kommunens samlede ressurser. De folkevalgte skal sikres pålitelig og tilstrekkelig styringsinformasjon som grunnlag for sine beslutningsprosesser.

Rødøy kommune har nulltoleranse for korrupsjon og økonomiske misligheter. Innbyggerne skal være trygg på at kommunen ivaretar fellesskapets beste, basert på demokratiske prosesser, rettferdig utøvelse av lokal myndighet og pålitelig forvaltning av kommunens ressurser.

2.1. Overordnede prinsipper

- Rødøy kommune skal ha en robust og bærekraftig økonomiforvaltning med et langsiktig perspektiv, for å sikre kommunens økonomiske handlingsrom over tid.
- God økonomistyring skal sikre kvaliteten i tjenestetilbudet.
- Grundige analyser skal sikre kostnadseffektiv tjenesteproduksjon.
- Etablerte kontrollrutiner skal redusere risikoen for avvik fra fastsatte mål og rammer.
- God internkontroll skal sikre målrettet og kostnadseffektiv drift og etterlevelse av lover og forskrifter.
- Åpenhet og refleksjon skal bidra til etisk forsvarlige holdninger og handlinger

3. Økonomiske plan og styringsdokumenter

Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver, og bør omfatte alle viktige mål og oppgaver i kommunen. Den skal ta utgangspunkt i den kommunale planstrategien og legge retningslinjer og pålegg fra statlige og regionale myndigheter til grunn.

Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig. Økonomiplanen etter kommuneloven § 14-2 bokstav a i Rødøy kommune utgjør handlingsdelen av kommuneplanen, jfr. Pbl §11-1

3.1. Økonomiplan og handlingsprogrammet, kommuneplanens handlingsdel

Kommunens økonomiplan og handlingsprogrammet skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunen som helhet og kommunen som organisasjon. Økonomiplan og handlingsprogrammet gir grunnlaget for kommunens prioriteringer av ressurser, planleggings- og samarbeidsoppgaver, og konkretiserer tiltak innenfor kommunens økonomiske rammer.

Kommunedirektøren legger årlig frem en 4-årig økonomiplan og handlingsprogram med årsbudsjett for det første året, jfr. kommunelovens §§ 14-3 og 14-4 og pbl §11-1.

Kommunestyret skal innen årets utgang behandle og vedta økonomiplanen for de neste fire årene og årsbudsjettet for det kommende året.

Arbeidet med økonomiplanen skal følge de frister som fremkommer av kommuneloven § 14-3, og pbl § 11-4 og oppstillings- og dokumentasjonskrav til budsjettet som følger av kommuneloven § 14-4.

Økonomiplanen omfatter hele kommunens virksomhet og er delt i en driftsdel og investeringsdel, og skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp, jfr. kommuneloven § 14-4.

Økonomiplanen skal gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede kostnader og prioriteringer over en 4-årsperiode.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal vise kommunestyrets prioriteringer og bevilgninger og de målene og premissene som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på. De skal også vise utviklingen i kommunens økonomi og utviklingen i gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser. Bindende årsbudsjett for det første året i kommende 4-årsperiode innarbeides også i økonomiplanen og handlingsprogrammet.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistisk, fullstendig og oversiktlig. All bruk av midler i årsbudsjettet skal ha dekning i årets tilgang på midler. Investeringene skal over tid ha en egenfinansiering som ivaretar kommunens økonomiske handleevne.

Vedtaket om årsbudsjett skal angi hvor mye lån som skal tas opp i budsjettåret.

Kommunestyrets bevilgninger i årsbudsjettet er basert på rammebudsjetteringsprinsippet og knyttet til fastsetting av de samlede økonomiske rammer for kommunen i budsjettåret.

Kommunestyret skal ved behandlingen av økonomiplanen og handlingsprogrammet fastsette sine politiske finansielle måltall for den langsiktige styringen av kommunens økonomi, jfr. kommuneloven §14-2. C Det fastsettes finansielle måltall for:

- Netto driftsresultat
- Disposisjonsfond
- Gjeldsgrad

Handlingsprogrammet er styrende for tjenesteområdenes planer og virksomheter så snart det er vedtatt av kommunestyret.

I Rødøy kommune framlegges økonomiplan inklusivt årsbudsjett for kommunestyret og vedtas på hovedansvarsområder. Gjeldende struktur for hovedansvarsområdene vil fremgå av bevilgningsoversikt drift, se vedlegg 1.

Sentrale budsjettposter (skatt/e-skatt/rammetilskudd med mer) vedtas i henhold til bevilgningsoversikt drift, se vedlegg 1.

Det enkelte hovedansvarsområde, hører politisk inn under et hovedutvalg, formannskapet eller direkte til kommunestyret, se vedlegg 1 for gjeldende struktur.

I Rødøy kommune praktiseres rammebudsjettering:

Hvert hovedansvarsområde får fastsatt sine disponible midler (sin økonomiske bevilgning) som en total/ramme.

3.2. Drift

Kommunestyret vedtar driftsbudsjettet som netto rammebevilgning (brutto driftsutgifter – sektor inntekter) fordelt på hovedansvarsområder, samt tar stilling til disponering av netto driftsresultat. I tillegg vedtas budsjettramme for sentrale inntekter, finansielle poster, overføring til/fra kommunens bedrifter og fellesutgifter/ufordelte poster (som er eget hovedansvarsområde i bevilgningsoversikt drift).

3.3. Investering

Kommunestyret vedtar investeringsbudsjettet fordelt på hovedansvarsområder, og med en særskilt investeringsramme per prosjekt. Alle investeringer budsjetteres inklusive merverdiavgift. Investeringer i selvkostområdet (ordinær MVA) budsjetteres eks mva. Eventuelle tilskudd fremkommer som finansiering.

Hva som er investeringer kontra driftskostnad skal følge bestemmelser i lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk., jfr. KRS nr. 4. Investeringer er i denne sammenheng definert som anskaffelse av varige driftsmidler over 100 000 kroner, inklusive merverdiavgift, med en forventet økonomisk levetid på minimum 3 år.

Hvorvidt en anskaffelse er en investeringsutgift eller en driftsutgift må vurderes i hvert enkelt tilfelle. Som investeringsutgifter regnes:

- Anskaffelse av eiendeler som er bestemt til varig eie eller bruk, og som er av vesentlig verdi.
- Påkostning på eksisterende varige driftsmidler, som er av varig og vesentlig verdi.

I beløpsgrensen på 100 000 kroner inngår alle utgifter knyttet til anskaffelsen. Dette inkluderer også utgifter til bruk av egne ansatte og rentekostnader. Merverdiavgiftkompensasjon tilfaller ikke det enkelte prosjekt, men inngår som en del av kommunens finansiering av de samlede investeringsutgiftene.

Kommunestyret vedtar investeringer som enten;

1. Bevilgning til enkeltprosjekter:
For eksempel større investeringer i sykehjem, skole, store infrastrukturprosjekter, etc., med kostnadsramme som kan løpe over flere år.
2. Rammebevilgninger:
Gruppe av mindre enkeltprosjekt (< x millioner) som har en samlebevilgning i budsjettet. For eksempel kjøp av boliger, prosjekter innen vann og avløp, oppgradering av eiendom o.l.

3.4. Årsbudsjettet

Årsbudsjettet er en plan for kommunens aktivitet og bruk av midler det første året i økonomiplanen, og synliggjør politiske prioriteringer. Kommunestyrets budsjettvedtak danner grunnlaget for disposisjoner i budsjett- og regnskapsåret.

3.4.1. Virksomhetenes budsjettarbeid

Basert på kommunestyrets budsjettvedtak utarbeider kommunedirektøren de økonomiske rammer for hver organisasjonsenhet. Detaljerte budsjetter på kontonivå utarbeides i organisasjonsenheten.

4. Økonomirapportering og budsjettregulering

Kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret om utviklingen i inntekter og utgifter, sammenholdt med årsbudsjettet. Hvis utviklingen tilsier vesentlige avvik, skal kommunedirektøren foreslå endringer i årsbudsjettet, jf. kommuneloven § 14-5 tredje ledd.

Det rapporteres for hvert tertial; 1. og 2. tertialrapport i tillegg til årsmelding.

Tertialrapportene skal gi en helhetlig oversikt over den økonomiske status, inklusive prognose for budsjettåret. Rapportene skal inneholde oppstillinger som viser vedtatt og justert budsjett, samt regnskap hittil i året. Det skal rapporteres både på driftsbudsjettet og investeringsbudsjettet.

For større investeringsprosjekter utarbeides særskilte rapporter som legges frem sammen med tertialrapporten.

4.1. Driftsbudsjettet

Det skal ikke foretas endringer i budsjettet som er i strid med kommunestyrets budsjettvedtak.

Dersom det oppstår vesentlige endringer i budsjettforutsetningene, og det ikke kan finnes dekning innenfor et hovedansvarsområde uten at det kommer i strid med kommunestyrets mål og resultatkrav, skal kommunedirektøren reise spørsmål om budsjettendring.

Endringer mellom hovedansvarsområder kan kun vedtas av kommunestyret ved behandling av 1. og 2. tertial rapport. Det skal fremgå av ethvert vedtak om budsjettendring hvilket hovedansvarsområde som berøres.

For å sikre forutsigbarheten i den økonomiske utviklingen, bør det foreligge særlige grunner før det fremmes forslag om budsjettendring som enkeltsak utenom behandlingen av tertialrapportene.

Ved endringer mellom hovedansvarsområder må det gjøres en vurdering av konsekvenser for kommuneplanens handlingsdel i økonomiplanen.

4.2. Investeringsbudsjettet

Det rapporteres på investeringene samlet til kommunestyret i 1. og 2. tertialrapport, samt i årsmeldingen. Det rapporteres på økonomisk status, fremdrift og risiko. I tertialrapportene foreslår også kommunedirektøren eventuelle endringer i forhold til årets budsjett, herunder justering av rammer i forhold til prosjektenes faser, og viser konsekvensene for

økonomiplanperioden.

Komplett forslag til budsjettendringer vises i vedlegg til tertialrapportene. Hovedutvalgene gis i tillegg orientering om enkeltprosjekter etter behov gjennom året.

I tilfeller der det er vesentlige avvik, skal det redegjøres for årsaker til avvik i forhold til budsjett. Det skal fremmes forslag om budsjettendring eller andre korrigerende tiltak.

Tiltakene skal beskrive eventuelle konsekvensene for tjenestetilbudet til innbyggerne, samt økonomiske konsekvenser for kommunen.

4.3. Årsoppgjøret

Årsoppgjørsdokumentene består av årsrapporten, årsregnskapet og finansrapporten.

Årsregnskapet består av driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, økonomiske oversikter, noter og årsberetning til regnskapet. Årsregnskapet med noter og obligatoriske oversikter i henhold til budsjett- og regnskapsforskriftens §§ 5.4 – 5.8 avsluttes innen 22. februar, mens årsberetning skal foreligge senest 31. mars. Årsregnskapet med årsberetning og revisorberetning behandles i kommunestyret i forbindelse med sak om årsoppgjøret innen utløpet av juni året etter regnskapsåret.

5. Fullmakter og disponering av budsjettet

5.1. Fullmakter driftsbudsjettet

5.1.1. Kommunestyret

Kommunestyret vedtar årsbudsjettet som netto rammebevilgning fordelt på hovedansvarsområder. Rammene som blir vedtatt for det enkelte hovedansvarsområde i årsbudsjettet er bindende.

Det er kun kommunestyret selv som kan vedta endringer av driftsbudsjettet:

- som medfører endringer i budsjetterte netto driftsrammer per hovedansvarsområde på tvers av hovedutvalg og formannskap (bevilgningsoversikt drift).
- som medfører endringer i budsjettert skatt på inntekt og formue, rammetilskudd, generelt statstilskudd vedrørende flyktninger og finansinntekt inkludert utbytte og finansutgift (bevilgningsoversikt drift). Formannskapet, kommunedirektøren og virksomhetsledere som gis myndighet til å disponere budsjettbevilgningene, plikter å planlegge bruken slik at de blir anvendt mest mulig effektivt.

Kommunestyret skal endre årsbudsjettet når det er nødvendig for å oppfylle kommunelovens krav om realisme og balanse. Årsbudsjettet kan ikke endres etter årsslutt.

5.1.2. Formannskapet

Formannskapet innstiller til kommunestyret. I tillegg har formannskapet ansvar for hovedansvarsområde:

- Næring
- Samferdsel
- Helhetlig styring og koordinering av det politiske arbeidet i Rødøy kommune
- Bibliotek og kulturområdene:
 - boksamlinger
 - tildeling av kulturmidler
 - øvrige saker vedrørende kulturarbeid
- Saker som ikke er tillagt andre utvalg.

Formannskapet skal foreslå prioriteringer hva angår forslag til handlingsprogram/økonomiplan.

5.1.3. Kommunedirektøren

Kommunedirektøren eller den kommunedirektøren bemyndiger, gis fullmakt til å disponere bevilgningene i budsjettet i henhold til kommunestyrets budsjettvedtak, der ikke annet er bestemt gjennom lov, instruks, vedtak eller reglement.

Kommunestyret delegerer følgende fullmakter innenfor økonomiforvaltningen til kommunedirektøren:

Budsjett:

Kommunestyret gir gjennom sitt budsjettvedtak disposisjonsfullmakt til kommunedirektøren innenfor vedtatte netto rammer. Kommunedirektøren er løpende ansvarlig for å treffe nødvendige tiltak for å holde budsjetttrammen. Fullmakten innebærer også fordeling av de vedtatte bevilgningene.

Kommunedirektøren eller den han/hun bemyndiger plikter:

- å planlegge anvendelsen av bevilgningene slik at de blir brukt mest mulig effektivt.
- tilstrebe at behov for tilleggsbevilgninger ikke oppstår og at budsjettoverskridelser ikke skjer
- anvende anvisningsfullmakten i henhold til reglement for bestilling, attestasjon og anvisning.

Dersom det i løpet av året skjer endringer i forutsetningene for budsjettet, skal kommunedirektøren så langt som mulig, uten at det er i strid med kommunestyrets mål og resultatkrav, finne dekning innenfor samme tjenesteområde.

5.1.3.1. Tekniske endringer

Kommunedirektøren har fullmakt til å foreta tekniske endringer mellom virksomhetsområder (for eksempel flytting av økonomiske midler som følger av oppgaveendringer og fordeling av midler knyttet til lønnsoppgjøret) og innenfor det enkelte hovedansvarsområde.

Forutsetning for fullmakten:

- tekniske endringer kan ikke endre kommunestyrets prioriteringer og de forutsetninger som ligger til grunn for budsjettvedtaket (ref. ikke prinsipielle endringer).

5.2. Fullmakter investeringsbudsjett

5.2.1. Kommunestyret

Kommunestyret vedtar investeringsbudsjettet i henhold til gjeldende hovedoversikt for investeringer, samt foretar endringer i dette.

- Investeringsbudsjettet har samme inndeling i virksomhetsområder med tilhørende budsjettansvar som driftsbudsjettet.
- I investeringsbudsjettet for virksomhetsområdet er rammen lik sum utgifter (jfr. obligatorisk oversikt bevilgningsoversikt investering).
- Rammene for de øvrige postene i investeringsbudsjettet og finansieringen er slik det fremkommer i bevilgningsoversikt investering.
- Investeringsbudsjettene for Rødøy kommune vedtas på prosjektnivå, og kan ikke disponeres til andre prosjekter før det er gjort vedtak om dette i kommunestyret
- Endringer i investeringsprosjekter gjennom året innarbeides og følger saksgangen ved revidering av budsjett i 1. og 2. tertialrapport. Kommunedirektørens forslag til endringer blir behandlet og eventuelt foreslått endret av de politiske utvalgene, og vedtatt av kommunestyret. Dersom vedtak om justeringer gjøres utenom tertialrapportene skal vedtaket inneholde formulering som «Endringen innarbeides i drifts eller investeringsbudsjettet».

Investeringsbudsjettet er ettårig. Endringer i investeringsbudsjettet og årsavslutningen av investeringsregnskapet skal følge retningslinjer i veileder til budsjetteringer av investeringer og avslutning av investeringsregnskapet. Ved overgang fra ett budsjettår til det neste, videreføres arbeidet ved allerede igangsatte prosjekter i det nye investeringsbudsjettet, i påvente av ny bevilgning. Videreføring beregnes kostnadsmessig til det samme beløp som gjenstår ubrukt for vedkommende prosjekt per 31.12.

5.2.2. Formannskapet

Formannskapet innstiller til kommunestyret.

5.2.3. Kommunedirektøren

Kommunedirektøren gis fullmakt til å fastsette og endre økonomisk ramme, fremdrift og prosjektbeskrivelse for alle enkeltprosjekter innenfor vedtatte rammebevilgninger.

Kommunedirektøren gis fullmakt til å overføre beløp fra driftsbudsjettet til investeringsbudsjettet for utstyr over kr 100.000 med levetid over tre år og tiltak av investeringsmessig karakter som i samsvar med god kommunal regnskapskikk skal regnskapsføres i investeringsregnskapet. Slik delegering medfører at kommunedirektøren har fullmakt til å bestemme at en bevilgning eller en andel av en bevilgning over driftsbudsjettet (netto rammer i bevilgningsoversikt drift) innen samme virksomhetsområde, kan benyttes til å finansiere kjøp av maskiner, utstyr eller andre tiltak av investeringsmessig karakter i samsvar med KRS nr. 4. I slikt tilfelle økes posten for overføring til investeringsbudsjettet mot at bevilgningen på driftsbudsjettet reduseres tilsvarende.

6. Kommunens finansielle handlingsregler

Kommunestyret skal ved behandlingen av økonomiplanen fastsette finansielle mål for den langsiktige styringen av kommunens økonomi, jfr. kommuneloven §14-2. De finansielle måltallene skal tydeliggjøre kommunestyrets mål for økonomisk utvikling i kommunen, og være retningsgivende for budsjettarbeidet.

Handlingsreglene som er definert for Rødøy kommune skal sikre forsvarlig økonomiforvaltning og økonomisk handlingsevne (kommunaløkonomisk bærekraft) over tid.

Følgende økonomiske handlingsregler legges til grunn for Rødøy kommune:

- Netto driftsresultat (NDR) skal være på minimum 7 % av brutto driftsinntekter
- Disposisjonsfond skal være på minimum 20 % av brutto driftsinntekter
- Gjeldsgraden skal ikke overstige 75 % av brutto driftsinntekter

7. Fastsetting av gebyrer, avgifter, kontingenter og egenbetaling

Kommunestyrets budsjettvedtak fastsetter endringer i gebyrer, avgifter, kontingenter og egenbetalinger for kommunale betalingstjenester. Med kommunal betalingstjeneste menes gebyr/pris/avgift/egenandel og lignende som kreves for en lovpålagt kommunal serviceytelse. For flere lovpålagte tjenester er det hjemlet i særlov at kommunestyret selv må vedta gebyrregulativet. Flere kommunale betalingstjenester har selvkost som øvre grense for hva som lovlig kan kreves i gebyr. Andre kommunale betalingstjenester er regulert av staten i form av vedtatte maksimal- eller minimumssatser, eller som påbudte satser.

Dersom prissystemene/prismodellene for kommunale tjenester skal endres, vedtas dette av kommunestyret etter forslag fra kommunedirektøren. Endring i nivået på kommunale betalingstjenester skal vurderes i forbindelse med den årlige budsjettbehandlingen.

Gebyrer, egenbetaling og avgifter som ikke faller inn under budsjettvedtaket, fastsettes av kommunedirektøren i henhold til budsjettets inntektsrammer. Enkeltvedtak i gebyrsaker omfattes av forvaltningslovens regler, herunder også regler om klage.

Samlet oversikt over gebyrer, avgifter, kontingenter og egenbetalinger osv. publiseres og gjøres tilgjengelig for publikum.

8. Årsregnskap og årsberetning

8.1. Årsregnskap og bokføring

Kommunen skal utarbeide følgende årsregnskap, jf. kommuneloven § 14-6:

- regnskap for kommunekassen
- regnskap for hvert kommunalt foretak
- regnskap for annen virksomhet som er en del av kommunen som rettssubjekt, og som skal ha eget regnskap i henhold til lov og forskrift
- samlet regnskap for kommunen som juridisk enhet

Årsregnskapet skal utarbeides i samsvar med bestemmelser gitt i forskrift for økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv, vedtatt av Kommunal – og moderniseringsdepartementet 07.06.2019, med senere endringer.

Årsregnskapet skal bestå av et driftsregnskap og et investeringsregnskap. Driftsregnskapet og investeringsregnskapet skal deles inn og stilles opp på samme måte som årsbudsjettet. Det er regnskapsreglene som avgjør hvorvidt inntekter og utgifter føres i drifts- eller investeringsregnskapet. Årsregnskapene skal også bestå av balanseregnskap og noteopplysninger.

Dersom årsregnskapet viser et regnskapsmessig merforbruk (underskudd), skal kommunedirektøren gjennomføre strykninger av overføringer og avsetninger i et omfang som er nødvendig. Hvis regnskapet fortsatt viser et merforbruk etter strykningene, skal merforbruket reduseres ytterligere ved bruk av disposisjonsfond, så lenge det er tilgjengelige midler på fondet. Den delen av disposisjonsfondet som i det opprinnelige budsjettvedtaket for året etter regnskapsåret brukes til å finansiere driftsbudsjettet, kan likevel ikke brukes til å redusere merforbruket.

Regnskapet skal ikke avlegges før alle strykningsmuligheter i henhold til lov og forskrift er gjennomført, slik at det regnskapsmessige merforbruket blir så lavt som mulig.

Dersom årets driftsregnskap viser et mindreforbruk (overskudd), skal eventuelt udekket merforbruk fra tidligere år dekkes inn, før årsregnskapet legges fram for kommunestyret.

Årsregnskapene skal føres i samsvar med god kommunal regnskapsskikk. Årsregnskapet skal avlegges senest 22. februar.

Kontrollutvalget skal påse at kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte.

8.2. Årsberetning

Kommunen skal utarbeide årsberetning for kommunens samlede virksomhet. Det skal også utarbeides en egen årsberetning for hvert kommunalt foretak, jf. kommuneloven § 14-7.

Årsberetningene skal redegjøre for:

- a) forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen, og om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid
- b) vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene ^[1]_{SEP}
- c) virksomhetens måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen eller innbyggerne
- d) tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard
- e) den faktiske tilstanden når det gjelder kjønnslikestilling
- f) likestillingstiltak som er iverksatt, og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestillings- og diskrimineringslovens formål om likestilling uavhengig av kjønn, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk

Årsberetningene skal avgis senest 31. mars. Kontrollutvalget skal uttale seg, før kommunestyret behandler årsberetningen.

9. Avsetning til og bruk av fond

9.1. Disposisjonsfond

Kommunen kan avsette midler til disposisjonsfond for bruk i senere år. Det kan kun avsettes til disposisjonsfond i driftsregnskapet. Disposisjonsfond disponeres fritt av kommunestyret. (Dette gjelder likevel ikke dersom strykingsreglene, eller regler om tidligere års merforbruk kommer til anvendelse).

Netto avsetninger til og bruk av disposisjonsfond skal fremgå av driftsbudsjettet i samsvar med reglene om *Bevilgningsoversikter - drift*.

Dersom årets driftsregnskap viser merforbruk, også etter strykninger er gjennomført, skal merforbruket dekkes av disposisjonsfondet gjennom direkte overføring, før kommunestyret behandler årsregnskapet.

Bruk av disposisjonsfond til oppdekking av investeringer skal føres over driftsregnskapet som bruk av fond og deretter som overføring fra drift til investering. Kommunestyrets avsetninger til

disposisjonsfond med sikte på bruk til visse formål er ikke å anse som øremerkede midler.

9.2. Bundne driftsfond/øremerkede midler

Øremerkede midler er midler som overføres kommunen fra eksterne kilder (tilskudd, gaver o.l.) og kan ikke disponeres fritt. Ubrukte midler ved årsskiftet skal avsettes til bundne driftsfond. Ubrukte midler fra selvkostområdene inngår også i bundne driftsfond.

Kommunedirektøren har fullmakt til å avsette til og bruke av bundne driftsfond, i tråd med formål og vilkår definert av ekstern kilde, herunder statlige øremerkede tilskudd til tiltak. Netto avsetninger til og bruk av bundne driftsfond skal fremgå av driftsbudsjettet.

9.3. Ubundet investeringsfond

Kommunen kan avsette frie inntekter i investeringsregnskapet til ubundet investeringsfond. Det er kommunestyret selv som vedtar avsetning til og bruk av ubundet investeringsfond. Avsetning til ubundet investeringsfond regnskapsføres i samsvar med budsjettert avsetning.

Det følger av formuesbevaringsprinsippet at ubundet investeringsfond kun kan brukes til investeringer. Frie midler i driftsregnskapet skal ikke bindes til framtidige investeringsformål gjennom avsetninger til ubundet investeringsfond.

10. Internkontroll

10.1. Internkontroll – kommunedirektørens overordnede ansvar

Kommunen skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre målrettet og kostnadseffektiv drift og at lover og forskrifter følges. Kommunedirektøren har det overordnede ansvaret for internkontroll med hele kommunen, jf. kommuneloven § 25-1.

Kommunedirektørens internkontroll skal være systematisk og tilpasset virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. Det skal etableres administrative rutiner som sørger for at budsjettoppfølgingen er gjenstand for betryggende kontroll og at utøvelsen skjer i tråd med budsjettreglementet, samt gjeldende lover og forskrifter. Vedtatte reglementer og retningslinjer inngår i kommunedirektørens overordnede internkontroll.

Administrative rutiner og reglementer utarbeides for:

- anvisning
- anskaffelser
- tap på fordringer
- startlån
- finansforvaltning

Kommunedirektøren kan gjennomføre kontrollaktiviteter på utvalgte områder ut fra risiko og vesentlighetsanalyser eller ved særskilte hendelser.

10.2. Internkontroll – ledelse og styring

Internkontroll inngår som et viktig element i ledelse og styring, og skal sikre:

- målrettet og effektiv drift
- pålitelig styringsinformasjon
- betryggende formuesforvaltning
- etterlevelse av lover og forskrifter
- innbyggernes rettigheter og likebehandling
- kontinuerlig forbedring
- forebygging, oppdagelse og håndtering av avvik
- forebygging, oppdagelse og håndtering av korrupsjon og misligheter

Virksomhetsledere er gjennom kommunedirektørens delegering ansvarlig for internkontroll for egen virksomhet. Virksomhetsplaner for alle virksomheter, med beskrivelse av tiltak, inngår i kommunedirektørens overordnede internkontroll.

10.3. Internkontroll – ekstern og intern varsling

Kommunen ønsker at ansatte, innbyggere og andre melder fra om kritikkverdige forhold. Kommunen har intern varslingsordning og –rutiner for kommunens ansatte som tilfredsstillende regelverk i Arbeidsmiljølovens bestemmelser. I tillegg har kommunen ekstern varslingsordning der innbyggere og andre kan varsle om korrupsjon, økonomiske misligheter, brudd på etisk reglement og andre kritikkverdige forhold. Varslingsordningene inngår i kommunedirektørens overordnede internkontroll.

10.4. Internkontroll – rapportering

Kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret om internkontroll og om resultater fra statlige tilsyn minst én gang i året, jfr. kommuneloven § 25-2.

11. Etikk og antikorrupsjon

11.1. Forebygging av korrupsjon og økonomiske misligheter

Holdninger og handlinger som innebærer maktmisbruk, vennetjenester, misligheter, kameraderi eller korrupsjon, er ødeleggende for kommunens omdømme og innbyggernes tillit. Rødøy kommune har derfor nulltoleranse for korrupsjon og økonomiske misligheter.

Korrupsjon- og mislighetsforebyggende arbeid involverer både folkevalgte, ledere, medarbeidere og tillitsvalgte.

Arbeidet med å sikre høy etisk standard krever kontinuerlig oppmerksomhet. Korrupsjons- og mislighetsforebyggende arbeid må foregå både på tvers av og innen virksomheter og fagområder.

Kommunedirektøren skal utarbeide egne reglementer og rutiner som er egnet til å forhindre korrupsjon og økonomiske misligheter.

Reglementer og rutiner skal innrettes slik at det blir mulig å:

- forebygge korrupsjon og misligheter
- oppdage korrupsjon og misligheter
- håndtere (reagere og sanksjonere) ved korrupsjons- og mislighetstilfeller

Lov om offentlige anskaffelser med tilhørende forskrifter, og kommunens eget anskaffelsesreglement skal følges for alle innkjøp/anskaffelser. Kommunedirektøren skal utarbeide anskaffelsesreglement. Forvaltningslovens habilitetsbestemmelser og kommunens etiske retningslinjer skal følges.

12. Samfunnsansvar og bærekraft

Velfungerende, ansvarlige og åpne prosesser på alle områder i kommunen, og åpne, inkluderende, medbestemmende og representative beslutningsprosesser sikrer bærekraft og redusert korrupsjon, jf. FNS bærekraftmål nr. 16. Rødøy kommunes arbeid med etikk og antikorrupsjon skal være forankret relevante anerkjente fagstandarder gitt av KS og Transparency International (TI).

13. Ikrafttreden

Reglementet trer i kraft straks det er vedtatt. Reglementet kan endres av kommunestyret selv.

Modell for budsjettets inndeling i Hovedansvarsområder, virksomheter og tjenester

(andre begreper blir også benyttet i kommuner). Illustrasjonen viser hvordan budsjettet kan deles inn for å tildele budsjett- og oppfølgingsansvar.

